

Сліпий музикант (дуже стисло)

Володимир Короленко

На Південно-Заході України, в сім'ї багатих сільських поміщиків Попельських, народжується сліпий хлопчик. Спочатку ніхто не помічає його сліпоти, лише мати здогадується про це за дивним виразом обличчя маленького Петруся. Доктора підтверджують страшну здогадку.

Батько Петра — м'яка людина, але досить байдужий до всього, крім господарства. Дядько ж, Максим Яценко, відрізняється бійцівським характером. У молодості він мав славу всюди "небезпечного забіяки" і виправдав цю характеристику: виїхав до Італії, де вступив у загін Гарібальді. У битві з австрійцями Максим втратив ногу, одержав безліч поранень і був змушений повернутися додому, щоб доживати свій вік в бездіяльності. Дядько вирішує зайнятися вихованням Петруся. Йому доводиться боротися зі сліпою материнською любов'ю: він пояснює своїй сестрі Анні Михайлівні, матері Петруся, що зайва дбайливість може зашкодити розвитку хлопчика. Дядько Максим сподівається виховати нового "бійця за справу життя".

Настає весна. Дитина стривожена шумом, що прокидається. Мати і дядько ведуть Петруся гуляти на берег річки. Дорослі не помічають хвилювання хлопчика, який не справляється з великою кількістю вражень. Петрусь втрачає свідомість. Після цього випадку мати і дядько Максим намагаються допомагати хлопчикові осмислювати звуки і відчуття.

Петрусь любить слухати гру конюха Йохима на дудці. Свій чудовий інструмент конюх зробив сам; нещасна любов своєму розпорядженні Йохима до сумних мелодій. Він грає щовечора, і в один з таких вечорів до нього на стайню приходить сліпий панич. Петрусь вчиться у Йохима грі на дудці. Мати, охоплена ревностями, виписує з міста фортепіано. Але, коли вона починає грати, хлопчик знову мало не позбавляється почуттів: ця складна музика здається йому грубою, крикливою. Тієї ж думки і Йохим. Тоді Ганна Михайлівна розуміє, що в нехитрій грі конюха набагато більше живого почуття. Вона потай слухає дудку Йохима і вчиться у нього. Врешті, її мистецтво підкорює і Петруся, і конюха. Тим часом хлопчик починає грати і на фортепіано. А дядько Максим просить Йохима співати сліпому паничеві народні пісні.

У Петруся немає друзів. Сільські хлопчаки лякаються його. А в сусідньому маєтку літніх Яскульських росте дочка Евеліна, ровесниця Петруся. Ця гарна дівчинка спокійна і розважлива. Евеліна випадково знайомиться з Петром на прогулянці. Спершу вона не здогадується, що хлопчик сліпий. Коли Петрусь намагається обмацати її обличчя, Евеліна лякається, а дізнавшись про його сліпоту, гірко плаче від жалю. Петро і Евеліна стають друзями. Вони разом беруть уроки в дядька Максима. Діти виростають, а дружба їх стає все міцніше.

Дядько Максим запрошує в гості свого старого приятеля Ставрченко з синами-студентами, народолобцями і збирачами фольклору. З ними приїжджає їхній приятель-

кадет. Молоді люди вносять пожвавлення в тихе життя садиби. Дядько Максим хоче, щоб Петро і Евеліна відчули, що поруч тече яскраве і цікаве життя. Евеліна розуміє, що це випробування для її почуття до Петра. Вона твердо вирішує вийти заміж за Петра і каже йому про це.

Сліпий юнак грає на фортепіано перед гостями. Всі приголомшені і пророкують йому популярність. Вперше Петро усвідомлює, що і він здатний щось зробити в житті.

Попельські завдають відповідний візит до маєтку Ставрченко. Господарі і гості їдуть в Н-ський монастир. По дорозі вони зупиняються біля могильної плити, під якою похований козакий отаман Гнат Карий, а поруч з ним — сліпий бандурист Юрко, який супроводжував отамана в походах. Всі зітхають про славне минуле. А дядько Максим каже, що вічна боротьба триває, хоча і в інших формах.

У монастирі всіх проводить на дзвіницю сліпий дзвонар, послушник Єгорій. Він молодий і особою дуже схожий на Петра. Єгорій озлоблений на весь світ. Він грубо лає сільських дітей, які намагаються проникнути на дзвіницю. Після того, як всі спускаються вниз, Петро залишається поговорити зі дзвонарем. Виявляється, Єгорій — теж сліпонароджений. У монастирі є інший дзвонар, Роман, що осліпнув з семи років. Єгорій заздрить Роману, який бачив світло, бачив свою матір, пам'ятає її ... Коли Петро і Єгорій закінчують розмову, приходить Роман. Він добрий, ласкаво звертається зі зграйкою дітлахів.

Ця зустріч змушує Петра зрозуміти всю глибину свого нещастя. Він ніби стає іншим, таким же озлобленим, як Єгорій. У своєму переконанні, що всі сліпонароджені злі, Петро мучить близьких. Він просить пояснити незбагненну для нього різницю в кольорах. Петро болісно реагує на дотик сонячних променів до його обличчя. Він навіть заздрить жебракам сліпцям, яких позбавлення змушує на час забути про сліпоту.

Дядько Максим з Петром йдуть до Н-ської чудотворної ікони. Неподалік просять милостиню сліпці. Дядько пропонує Петру зазнати частку жебраків. Петро хоче швидше піти, щоб не чути пісні сліпців. Але дядько Максим змушує його подати кожному милостиню.

Петро важко захворює. Після одужання він оголошує домашнім, що поїде з дядьком Максимом до Києва, де буде брати уроки у відомого музиканта.

Дядько Максим дійсно їде до Києва і звідти пише додому заспокійливі листи. А Петро тим часом потай від матері разом з жебраками сліпцями, серед яких знайомий дядька Максима Федір Кандиба, йде до Почаєва. У цієї мандрівці Петро дізнається про світ у його різноманітті і, співпереживаючи чужого горя, забуває про свої страждання.

У садибу Петро повертається зовсім іншою людиною, душа його зцілюється. Мати гнівається на нього за обман, але скоро прощає. Петро багато розповідає про свої мандри. Приїжджає з Києва і дядько Максим. Поїздка до Києва скасована на рік.

Тієї ж осені Петро одружується з Евеліною. Але в своє щастя він не забуває про товаришів по мандрівці. Тепер на краю села стоїть нова хата Федора Кандиби, і Петро часто заходить до нього.

У Петра народжується син. Батько боїться, що хлопчик буде сліпим. І коли лікар

повідомляє, що дитина, безсумнівно, зрячий, Петра охоплює така радість, що на кілька миттєвостей йому здається, ніби він сам усе бачить: небо, землю, своїх близьких.

Проходить три роки. Петро стає відомий своїм музичним талантом. У Києві, під час ярмарку "Контракти", численна публіка збирається слухати сліпого музиканта, про долю якого вже ходять легенди.

Серед публіки і дядько Максим. Він прислухається до імпровізацій музиканта, в які вплітаються мотиви народних пісень. Раптом у жваву мелодію вривається пісня жебраків сліпців. Максим розуміє, що Петро зумів відчути життя в її повноті, нагадати людям про чужі страждання. Усвідомлюючи в цьому і свою заслугу, Максим переконується, що прожив життя не даремно.